

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Veronika Hromková

Správní sankce a zásady jejich ukládání

Bakalářská práce

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Správní sankce a zásady jejich ukládání vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 30. 3. 2011

.....

Veronika Hromková

Děkuji JUDr. Lucii Madleňákové za odborné vedení a podporu při tvorbě bakalářské práce, doporučení potřebné literatury a za mnoho podnětných informací, cenných rad a připomínek týkajících se zvolené problematiky.

OBSAH

ÚVOD	6
1 Vymezení základních pojmů	8
1.1 Správní právo trestní	8
1.2 Trestání.....	8
1.3 Správní delikt.....	9
1.3.1 Pojmové vymezení	9
1.3.2 Obecné znaky správního deliktu	9
1.4 Správní delikt, soudní delikt	10
1.4.1 Klasifikace správních deliktů.....	11
2 Správní sankce a jejich druhy	13
2.1 Sankce.....	13
2.1.1 Napomenutí.....	13
2.1.2 Pokuta.....	14
2.1.3 Zákaz činnosti	14
2.1.4 Propadnutí věci	14
3 Zásady ukládání správních sankcí.....	15
3.1 Zásada legality	17
3.2 Zásada analogie práva	18
3.3 Zásada zákazu retroaktivity	18
3.4 Zásada non bis in idem	20
3.5 Zásada rychlosti a hospodárnosti postupů.....	22
3.6 Zásada uložení sankce rozhodnutím.....	22
3.7 Zásada spravedlivého procesu	23
3.8 Zásada důkazního břemena, které leží na správním orgánu.....	24
3.9 Zásada přezkoumatelnosti rozhodnutí soudem	25
3.10 Zásada proporcionality	26
3.11 Zákaz zneužití správního uvážení	26
3.12 Zásada ochrany dobré víry a oprávněných zájmů.....	27
3.13 Zásada souladu s veřejným zájmem.....	28
3.14 Zásada subsidiarity.....	28
3.15 Zásada legitimního očekávání.....	28
3.16 Zásada materiální pravdy	29
3.17 Zásada procesní rovnosti a nestrannosti postupů správních orgánů.....	30

3.18	Zásada veřejné správy jako služby a ochrany práv dotčených osob	30
3.19	Zásada spolupráce správních orgánů a souladnosti postupů	31
3.20	Zásada písemnosti	31
3.21	Zásada nevěřejnosti	31
3.22	Zásada oficiality, zásada dispoziční	31
3.23	Zásada dvouinstančnosti řízení	32
3.24	Zásada jednotnosti řízení	32
3.25	Zásada vyšetřovací	32
3.26	Zásada volného hodnocení důkazů	33
3.27	Zásada řádného odůvodnění rozhodnutí	33
ZÁVĚR		34
BIBLIOGRAFIE		36
SHRNUTÍ		38

ÚVOD

Cílem mé bakalářské práce je vymezit základní pojmy k tématu správní sankce a zásady jejich ukládání. Jedná se o správní trestání ve veřejné správě, správní sankce a jejich druhy, správní delikt, možnosti a limity ukládání správních sankcí, tzn. vymezení základních zásad, které se používají při ukládání sankcí.

V našem správním právu můžeme definovat více skupin zásad. Jedná se o zásady organizace správních orgánů, které se vztahují zejména na organizaci, spolupráci, uspořádání a soulad mezi správními orgány v České republice. Další skupina se zaměřuje na činnost správních orgánů. Tady se právní úprava vztahuje hlavně na správní řád¹, který je upravuje ve svých základních ustanoveních. Vzhledem k tomu, že mezi činnost správních orgánů jistě patří i ukládání sankcí, můžeme mít tedy za to, že na tyto zásady se při ukládání sankcí musí dbát také. Tyto základní zásady činnosti správních orgánů zakotvené ve správním řádu se použijí i tehdy, pokud zvláštní zákon stanoví, že správní řád se nepoužije, ale sám právní úpravu, která by odpovídala těmto zásadám, neobsahuje. Patří sem také zásady upravené na úrovni ústavní a mezinárodní.²

Literatura k tématu mé bakalářské práce se mi zdála dostačující a také dostupná. Pracovala jsem nejčastěji s knihami, které se přímo dotýkaly tématu správních sankcí, správního práva trestního, správních deliktů apod. Jednalo se tedy nejčastěji o autory: Pavla Matese, Dušana Hendrycha, Vladimíra Sládečka a další. Co se týkalo zásad ukládání sankcí, tady už to bylo s literaturou o něco složitější. Nikde totiž zásady ukládání sankcí, se kterými správní orgány operují, nejsou vymezeny vcelku a nenašla jsem ani jejich teoretické rozčlenění. Proto jsem do mé bakalářské práce zakomponovala jak zásady ukládání podle správního řádu, tak při správním řízení, ale také ty, které musíme respektovat z pohledu práva evropského.

Dále jsem velmi často využívala judikatury národních soudů, která se vztahovala k danému tématu a která ve většině těchto zásadám dala samotný základ a poté soudy rozhodovaly, kdy je možné tyto zásady uplatnit a za jakých podmínek. Dotkla jsem se ale také nejdůležitějších právních předpisů na mezinárodní úrovni, vztahujících se ke správnímu právu trestnímu, sankcím a zásadám jejich ukládání.

Metody práce, které jsem v mé bakalářské práci využila, byly metoda popisná, srovnávání, analýza a syntéza. Popisnou metodou jsem zjišťovala a postupně popisovala zkoumané téma a snažila jsem se ho zachytit z více hledisek tak, aby popis co nejlépe odrážel skutečnost a byl co nejúplnější. V metodě srovnávání jsem porovnávala zásady ukládání správních sankcí podle různých autorů a zkoumala jsem jejich pojetí a názory na jednotlivé zásady, na rozčlenění

¹ zákon č. 500/2004 Sb. v platném znění

² § 177 odst. 1 správního řádu

a zařazení zásad. Metodu analýzy jsem využila tak, že jsem si zadané téma rozložila na jednotlivé části, vymezení obecných pojmů a jednotlivých zásad, které byly předmětem dalšího zkoumání. Syntézou jsem pak jednotlivé části spojila v celek a pozorovala podstatné souvislosti mezi jednotlivými částmi, které jsem si stanovila.

Moje bakalářská práce tedy nese název správní sankce a zásady jejich ukládání.

První kapitola se zabývá vymezením základních pojmů, jako jsou např. správní právo trestní z historického pohledu, správní trestání v obecné rovině, správní delikt, jeho pojmové vymezení a obecné znaky, klasifikace a v neposlední řadě také srovnání kritérií k odlišení správního a soudního deliktu. Druhá kapitola se zabývá tím, co je to správní sankce, její strukturu a vymezení druhů správních sankcí. Obsahem třetí kapitoly je obecné vymezení ukládání správních sankcí, jejich rozčlenění, působnost, zakotvení a také vztah k evropskému právu. Vymezeny jsou nejdůležitější zásady ukládání správních sankcí podle správního řádu, další procesní zásady, které jsou uplatňovány ve správním řízení a také zásady ukládání správních sankcí podle evropských standardů.

V závěru mé bakalářské práce je pak provedeno celkové shrnutí tohoto tématu.

Ediční poznámka:

Zpracováno ke dni 30. 3. 2011

1 Vymezení základních pojmů

1.1 Správní právo trestní

„*Správním právem trestním zpravidla nazýváme tu součást správního práva, která se zabývá deliktním (protiprávním) jednáním v oblasti veřejné správy.*“³ V našem právním řádu se správní delikty objevují někdy v druhé polovině 18. století, v období tzv. policejního státu a ve formě tzv. policejních deliktů (přestupků).⁴

Správní delikt jako takový byl poprvé vymezen v josefínském Všeobecném trestním zákoníku z roku 1787. Úprava správních deliktů v té době byla značně roztržštěná, a to mělo za následek, že mnohé z otázek, které vyvstávaly, řešila praxe. Materie správního práva trestního tak zůstala upravena předpisy z druhé poloviny 19. století, k nimž ale přibývaly další a to jak hmotněprávní, tak procesní.⁵ Disciplinární právo, také tvořilo součást správního práva trestního. Úsek správního práva trestního, jako poslední součást, obohatila úprava správních pořádkových deliktů jako sankční opatření ve správních řízeních ve formě pokuty nebo trestu vězení.⁶

1.2 Trestání

Trestání obecně, tj. rozhodování o vině a trestu za porušení práva, můžeme rozdělit do dvou skupin a to na soudní trestání, kde o trestu za spáchání soudního deliktu rozhodují soudy a správní trestání, kde o trestu rozhodují příslušné správní orgány. Aplikují se různé přístupy podle historických podmínek a právního vývoje daného státu. V právních rádech evropských zemí se správní trestání protiprávního jednání značně odlišuje hlavně v pojetí správního deliktu, jeho právního základu a v rozsahu pravomoci správních úřadů tyto delikty projednávat a také postíhovat.⁷

V České republice je široce uplatněno právě trestání správní. Jak uvádí Dušan Hendrych ve své knize⁸, rozsahu a významu správního trestání ale neodpovídá kvalita nynější právní úpravy. Protože ani Ústava⁹ ani Listina základních práv¹⁰ a svobod se přímo nevztahuje na trestání správních deliktů. Pouze v článku 39 a 40 LZPS máme zakotveny základní ústavní principy trestání, které se ale na první pohled dotýkají jen trestných činů. Musíme proto vycházet z obecných ústavních požadavků na uplatňování veřejné moci, z principů právního

³ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Aspi, Praha 2009, str. 183

⁴ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 3

⁵ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 6 an.

⁶ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 7 an.

⁷ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*, 7. vydání, Praha 2009, s. 309

⁸ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*, 7. vydání, Praha 2009, s. 309 an.

⁹ Zákon č. 1/1993 Sb. v platném znění

¹⁰ Zákon č. 2/1993 Sb. v platném znění

a demokratického státu, dále pak z požadavků, které pro nás vyplývají z mezinárodních smluv (Mezinárodní pakt o občanských a politických právech č. 120/1976 Sb., evropská Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod), a určitý význam mají také doporučující evropské dokumenty, které ale nejsou právně závazné (doporučení Výboru ministrů Rady Evropy, rezoluce Výboru ministrů Rady Evropy, atd.).¹¹

1.3 Správní delikt

1.3.1 Pojmové vymezení

Legální definici správního deliktu nenajdeme v žádném právním předpisu, jelikož dosud nebyla vytvořena. Vycházíme tedy z nauky a praxe správního práva.¹² Správní delikt je „protiprávní jednání fyzické nebo právnické osoby, jehož znaky jsou uvedeny v zákoně, které je postižitelné sankcí (trestem) uloženou orgánem veřejné správy na základě zákona.“¹³ Znaky správního deliktu lze ze zákona dovozovat. Je to jednání, protiprávnost, trestnost, odpovědná osoba, zavinění, zákonné vyjádření skutkové podstaty, zákonné zmocnění k uplatnění odpovědnosti v rámci veřejné správy.¹⁴

1.3.2 Obecné znaky správního deliktu

Jednání je projev lidské vůle do vnějšího světa. Jeho formou je jak konání, tak opomenutí konat to, k čemu byla odpovědná osoba povinna.

Protiprávnost je základní pojmový znak každého správního deliktu. Aby k ní mohlo dojít, musí být porušena, nebo nesplněna právní povinnost, která byla stanovena normou správního práva. V právu existují okolnosti, které ale protiprávnost vylučují.

Zákon spojuje se spácháním deliktu hrozbu sankce trestní povahy. Jde o další pojmový znak správního deliktu, trestnost. Uplatňuje se zde zásada oficiality, která vyjadřuje, že správní orgán sankci uložit musí, pokud je k tomu ze zákona zmocněn a stanovit ji může pouze na základě zákona, což zakotvuje zásada nulla poena sine lege (není sankce bez zákona).

Odpovědnou osobou může být osoba fyzická, pokud je deliktně způsobilá, ale také právnická, která má způsobilost k protiprávním úkonům.

¹¹ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*, 7. vydání, Praha 2009, s. 308 an.

¹² SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Aspi, Praha 2009, s. 186

¹³ „Správním deliktem je protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, správní orgán za ně pak ukládá zákonem stanovený trest. Jedná se o protiprávní jednání bez ohledu na zavinění, zpravidla výslovně označené zákonem jako správní delikt.“ (rozh.č.1338/2007 Sb. NSS, seš. 10)

¹⁴ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Aspi, Praha 2009, s. 186 an.

Zavinění je vztah pachatele ke spáchanému činu. Rozlišujeme zavinění nedbalostní a úmyslné. Správní delikt se vyznačuje nižším stupněm společenské nebezpečnosti. Oproti tomu, zákon u trestných činů vyžaduje vždy zásadně úmyslnou formu zavinění.

Každý správní delikt musí být zakotven v zákoně na základě zásady *nullum crimen sine lege*. Správní delikt je vyjádřen skutkovou podstatou, která určuje znaky deliktu a to objekt, objektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku.¹⁵

1.4 Správní delikt, soudní delikt

Vymezit kritéria ke stanovení rozdílů, které by odlišovaly správní a soudní delikt, se dosud praxi ani teorii nepodařilo. Konečné pojetí správního a soudního deliktu závisí na jednotlivém státě. Jsou ale vymezena určitá orientační diferenční kritéria, podle nichž je snazší odlišit tyto dva druhy deliktů.

Jedním z kritérií je chráněný zájem, který je jednáním porušen, nebo ohrožen. Objekt správního deliktu je ve většině případů řádný výkon veřejné správy, kdežto u soudního deliktu jde o ochranu osobnosti člověka, důležité statky, zvláštní zájmy. Nicméně objektem správních deliktů vůbec by měl být, a také tomu tak v praxi je, bezporuchový chod veřejné správy, k jehož zajištění slouží správněprávní odpovědnost.

Co se týká objektivní stránky, rozdíl je konkrétně ve způsobu jednání, kdy pro trestné činy je potřeba nebezpečnější způsob jednání než u správních deliktů.

Další kritérium je shledáváno v otázce zavinění. Úmyslné zavinění se zásadně vyžaduje u trestných činů, pokud zákon nestanoví, že postačuje nedbalost. Naopak zavinění není obligatorním znakem správních deliktů, ale pokud je vyžadováno, pak stačí pouze forma nedbalosti, úmysl je spíše výjimkou.

Subjektem trestného činu, tedy pachatelem, je u nás pouze fyzická osoba. U správních deliktů to může být jak fyzická, tak právnická osoba (správní delikty právnických osob a smíšené delikty).¹⁶

Dosavadní definice trestného činu říká, že trestným činem je pro společnost nebezpečný čin (materiální stránka), jehož znaky jsou uvedeny v zákoně (formální stránka). Nový trestní zákoník ale definuje trestný čin jako protiprávní čin, který zákon za trestný označí a který vykazuje znaky v takovém zákoně uvedené (formální stránka).¹⁷ Tato podstatná změna je nyní korigována tzv.

¹⁵ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*, 7. vydání, Praha 2009, s. 314 an.

¹⁶ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 21 an.

¹⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., § 13 odst. 1, trestní zákoník v platném znění

materiálním korektivem, který stanoví, že trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých činů.¹⁸

Skutkové podstaty jsou také kritériem odlišení, kdy je u trestných činů zaznamenána větší preciznost, oproti tomu správní delikty obsahují spíše obecnější a neurčité pojmy, demonstrativní výčty, blanketové dispozice, atd.

Tresty, které jsou ukládány za trestné činy, bývají obvykle těžší, dotýkají se základních práv a svobod jedince (odnětí svobody, zákaz pobytu), a soudy mají také větší možnost výběru sankce za protiprávní jednání, než ty sankce, které je možné uložit za správní delikty. Určité druhy správních trestů, např. vysoké peněžité pokuty, zákaz činnosti, však mohou pachateli způsobit mnohem větší újmu než např. odnětí svobody pachateli trestného činu.

Dalším faktem je to, že trestné činy jsou kodifikovány, což je u správních deliktů opak. Zde je kodifikovaná pouze část přestupků, a další druhy deliktů jsou vymezeny v mnoha zákonech.¹⁹

1.4.1 Klasifikace správních deliktů

Správní delikty se od sebe odlišují různými znaky (subjekt, postavení subjektu, způsobilost, atd.). Typické druhy správních deliktů v české teorii jsou, podle Pavla Matese:

- přestupky
- tzv. jiné správní delikty fyzických osob
- správní delikty právnických osob
- správní delikty smíšené povahy
- veřejné disciplinární delikty
- tzv. pořádkové správní delikty

Toto rozlišení ale není považováno za teoretickou klasifikaci, protože vzniká kombinacemi různých přístupů.²⁰

Přestupky jsou největší a nejvýznamnější skupinou správních deliktů. Základním pramenem přestupkového práva je zákon o přestupcích.²¹

V zákoně o přestupcích je přestupek definován v § 2 odst. 1 jako „*zaviněné jednání, které porušuje nebo obrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin*“.

Zákon o přestupcích vymezuje okolnosti, které vylučují protiprávnost. U nich správní delikt tedy ani nevznikne. Zákon upravuje jednání v nutné obraně, krajní nouzi a jednání na příkaz. Oproti tomu, u okolností vylučujících trestnost, správní delikt vznikne a trvá, ale

¹⁸ <http://www.skalous.net/clanky/novy-trestni-zakonik-schvalen-v-senatu-8-1-2009/>

¹⁹ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 14 an.

²⁰ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 16 an.

²¹ Zákon č. 200/1990 Sb. v platném znění

nebudeme za něj potrestáni. Jedná se o uplynutí času, amnestii (§20, odst. 1 zákona o přestupcích), a smrt obviněného.

Správní disciplinární delikt můžeme chápat jako delikt fyzické osoby, která porušila disciplínu (kázeň nebo pořádek) uvnitř nějaké instituce nebo společenské organizace.

Správní pořádkový delikt se odlišuje tím, že jde o nesplnění nebo porušení určitých procesních povinností, stanovených právním předpisem. Jde zejména o maření postupu při výkonu veřejné správy, nedostavení se bez řádné omluvy na jednání, či hrubě urážlivé podání a další. Při ukládání sankcí za porušení tohoto deliktu se správní orgán řídí právem uložit ji, a ne povinností (princip *oportunitity*).²²

Správní delikty fyzických osob jsou definovány jako zaviněné protiprávní jednání fyzické osoby, jehož znaky jsou uvedeny ve zvláštních zákonech, za které správní orgán ukládá zákonem stanovenou sankci, nenaplní-li toto jednání znaky trestného činu.

Správní delikty právnických osob jsou vymezeny jako protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny v zákoně, za které správní orgán ukládá sankci.

Protiprávní jednání fyzické nebo právnické osoby oprávněné k výkonu určitých činností, je typická pro smíšené správní delikty. Sankce za smíšený delikt je ve velké většině pokuta.²³

²² HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*, 7. vydání, Praha 2009, s. 333 an.

²³ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Aspi, Praha 2009, s. 210 an.

2 Správní sankce a jejich druhy

2.1 Sankce

Sankce (trest) je právním následkem, který vyplývá z prokázaného porušení právní povinnosti přestupku, tudíž z odpovědnosti za správní delikt. Podle zákona můžeme uložit napomenutí, pokutu, zákaz činnosti a propadnutí věci.²⁴ Systém sankcí je velmi obecný a uplatňuje se na správní delikty upravené ve zvláštní části přestupkového zákona, ale také na správní delikty, které najdeme ve zvláštních zákonech, pokud neobsahují zvláštní ustanovení o sankcích.

Správní orgán vychází při ukládání sankcí za správní delikty ze svého správního uvážení, ale musí dbát a vycházet hlavně z ustanovení zákona, které říká, že „*při určení druhu sankce a její výměry se přihlídnou ke závažnosti přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, k pobídkám a k osobě pachatele i k tomu, zda a jakým způsobem byl pachatel pro týž skutek postižen v disciplinárním řízení.*“²⁵ Při ukládání sankcí ve skutkově shodných nebo obdobných případech se musí postupovat tak, aby nevznikaly neodůvodněné rozdíly. Ukládaná sankce nesmí být likvidační, ale postih musí mít pro subjekt takovou sílu, aby odstrašil nejen pachatele správního deliktu od nezákonného jednání, ale také další nositele povinností.²⁶

Samotné ukládání sankcí můžeme považovat u všech sankcí za stejné, či podobné, pouze pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Při samotném vyměřování sankcí správní úřad vybírá ze sankcí, které mu zákon umožňuje použít při potrestání pachatele. Uplatňuje při tom zásady správního práva (zákonnosti, přiměřenosti, spravedlnosti, atd.). Sankce může být uložena samostatně, nebo s jinou sankcí, ale výjimka platí pro napomenutí, které nemůže být uloženo dohromady s pokutou. Existují i mírnější pravidla pro ukládání sankcí pro mladistvé pachatele.²⁷ Zákon také umožňuje upuštění od uložení sankce, pokud k nápravě pachatele postačí samotné projednání přestupku (§11 odst. 3 zákona o přestupcích).²⁸

2.1.1 Napomenutí

Napomenutí je spíše morálního charakteru a je považováno za nejmírnější možnost uložení sankce. Můžeme ho uložit za jakýkoliv přestupek podle přestupkového zákona. Má v podstatě stejný dopad jako v případě upuštění od uložení sankce. Nelze ho uložit společně s pokutou, naopak ho lze uložit s příkazem, ale ne v blokovém řízení. V přestupkovém zákoně ale

²⁴ § 13-15 zákon o přestupcích v platném znění

²⁵ § 12 odst. 1 zákona o přestupcích v platném znění

²⁶ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 5. vydání. C. H. Beck, Praha 2010, s. 39 an.

²⁷ § 19 zákona o přestupcích v platném znění

²⁸ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*, 7. vydání, Praha 2009, s. 322 an.

napomenutí u žádné skutkové podstaty nenajdeme, protože je vymezeno v obecné části a lze jej uložit vždy.

2.1.2 Pokuta

Je mimo jiné nejčastějším typem sankce, který je ukládán na základě správního uvážení orgánu, který ji ukládá. I když je založena na správním uvážení, musí být vždy uvedeno, na základě jakých důvodů byla výše sankce uložena a jak správní orgán postupoval. V přestupkovém zákoně ji najdeme v § 13. Pokuta má stanovenou sankční rozpětí, to znamená, že existuje dolní a horní hranice, kterou správní orgán nesmí překročit. Pokuta také nesmí mít pro subjekt likvidační charakter. Výnos z pokut, které uloží orgán obce, je příjmem obce, pokud je uložena jiným správním orgánem České republiky, stává se příjmem státního rozpočtu.

2.1.3 Zákaz činnosti

Tento druh trestu lze uložit pouze tehdy, pokud to přestupkový nebo jiný zákon výslovně stanoví a nejdéle na dobu dvou let. Může být uložen samostatně, nebo spolu s jinou sankcí. Účelem zákazu činnosti je zabránit recidivě. Lze zakázat pouze takovou činnost, kterou pachatel v době spáchání vykonává v pracovněprávním poměru, nebo takovou činnost, ke které je třeba souhlasu neb povolení. Tento trest může být uložen i člověku, který tuto činnost vykonává bez povolení, např. řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění a přestupek musí být spáchán danou činností, nebo v souvislosti s ní. Po uplynutí poloviny trestu za přestupek může pouze pachatel svojí žádostí požádat o prominutí zbytku trestu, avšak musí prokázat svým životem a chováním, že už dále nebude protiprávně jednat. O prominutí zbytku trestu může pachatel požádat jenom jednou, rozhoduje o tom prvostupňový orgán a nelze se proti rozhodnutí orgánu odvolat. Mladistvým, kteří se dopustí přestupku zákazu činnosti, může být uložen trest jen na dobu jednoho roku, který jim ale nesmí bránit v přípravě k výkonu budoucího povolání. Upustit od zbytku trestu je u mladistvých také možné, žádost však musí podat zákonný zástupce.

2.1.4 Propadnutí věci

Věc, která propadá, musí být individuálně určená, musí existovat, být dosažitelná a musí patřit pachateli. Tento trest může být uložen samostatně, nebo i s jinou sankcí a přichází v úvahu tehdy, pokud určitá věc, která patří pachateli, byla použita ke spáchání přestupku nebo byla přestupkem získána. Cílem je opět zabránit recidivě.²⁹

²⁹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Aspi, Praha 2009, s. 197

3 Zásady ukládání správních sankcí

Základní zásady činnosti správních orgánů (dále v textu jen „základní zásady“) jsou vymezeny jako stěžejní část úvodních ustanovení správního řádu nejen svým významem, ale také rozsahem. Najdeme v nich zásady činnosti správních orgánů, zásady správního řízení, a současně s nimi zákon spojuje některé právní důsledky.³⁰

Působnost základních zásad plně dopadá na všechny formy činnosti veřejné správy, upravené ve správním řízení. Jde tedy o základní principy, které by měly ovládat veškerý výkon veřejné správy v moderním právním státě.³¹ Opomenutím nebo nerespektováním těchto základních zásad ve správním řízení, může dojít k nesprávnému nebo nezákonnému rozhodnutí či nesprávnému úřednímu postupu.³² Základní zásady také slouží jako interpretační pravidlo, které vykládá a aplikuje jednotlivá ustanovení správního řádu a dalších právních předpisů. Základní zásady činnosti správních orgánů jsou součástí zákonného textu a tím jsou také právně závazné. Tato závaznost, respektování a dodržování těchto zásad je proto kontrolovatelná a přezkoumatelná.³³

Většina principů dobré správy, které se promítají do základních zásad, jsou přímo a výslovně zařazeny do textu zákona a proto není potřeba hledat jejich vyjádření v právních předpisech, smlouvách, či jiných dokumentech. Úprava základních zásad, které jsou projevem ústavních principů, je v ústavních předpisech.³⁴ Základní zásady jsou zakotveny také na úrovni mezinárodní, v evropských smlouvách a dokumentech, zejména v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Existují také obecné právní principy, které jsou nepsané (PI. ÚS 33/97).³⁵

V praxi může nastat situace, kdy dojde k nesouladu, konfliktu mezi zásadami. Pokud se tak stane, dojde k poměrování zásad a to tak, že se zvažují důvody, určující, které zásady převažují. K problematice se vyjádřil Ústavní soud ČR v nálezu PI. ÚS 33/97. Správní řád s takovouto situací počítá a mimo jiné je v něm zakotvena např. zásada preference smírného řešení rozporů.

Samotné správní řízení je vyjádřeno dalšími procesními zásadami, které mohou být označeny jako zásady správního řízení. V předchozí právní úpravě byly nazývány jako „základní pravidla řízení“.³⁶ Tyto zásady se dotýkají pouze správního řízení a dále se již nevztahují na činnosti správních orgánů. Jsou také upravovány zvláštními zákony a počítá

³⁰ HORZINKOVÁ, Eva, DOSEDĚL, Jan. *Správní právo procesní*. Praha: Linde, 2006, s. 37

³¹ DWORKIN, R. M. *Když se práva berou vážně*. Praha: OIKOYMENH, 2001, s. 44

³² HORZINKOVÁ, Eva, DOSEDĚL, Jan. *Správní právo procesní*. Praha: Linde, 2006, s. 38

³³ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 49 an.

³⁴ „...Hlavní zásady správního řízení mají proto obecný význam, a některé z nich vycházejí již přímo z ústavní úpravy veřejné správy a jejich vztahů k občanům. Zásady správního řízení mohou být i výsledkem zobecněné soudní a správní judikatury.“ Ústavní soud ČR – I. ÚS 12/99, náleží č. 95, Sb. n. ÚS, sv. 22

³⁵ „I v českém právu takto platí a je běžně aplikována řada obecných právních principů, které nejsou výslovně obsaženy v právních předpisech. Příkladem je právní princip, dle něhož neznalost práva neomlouvá, princip nepřipustnosti retroaktivity, nebo řešení kolize základních práv a svobod principem proporcionality.“

³⁶ Zákon č. 71/1967, § 3 – 4 ve znění pozdějších předpisů

se s tím, že by mohlo dojít k situaci, kdy by zvláštní zákon upravoval jiné procesní zásady, než upravuje správní řád, proto zde platí: „*lex specialis derogat legi generali*“.³⁷

Pro Českou republiku, jako členský stát Rady Evropy, ve vztahu ke správnímu právu trestnímu má velký význam doporučení Výboru ministrů Rady Evropy.³⁸ Tento dokument není striktně právně závazný, má spíše doporučující charakter (tzv. soft law).³⁹ Jde o deset zakotvených a vymezených principů, na jejichž základě mají být správní sankce ukládány.⁴⁰ Jde o tzv. kodex dobré veřejné správy, který upravuje zásady a pravidla, jež by měly veřejné orgány aplikovat ve svých vztazích k soukromým osobám s cílem dosáhnout dobré veřejné správy.⁴¹

Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (91)1 o správněprávních sankcích tedy zakotvuje tyto zásady:

- zásada legality
- zásada retroaktivity
- zásada ne bis in idem
- zásada rychlosti
- správní orgán musí brát v potaz sankci uloženou jiným správním orgánem za stejný čin
- sankce musí být ukládána rozhodnutím
- zásada spravedlivého procesu (zásady spravedlivého procesu se neuplatní, pokud s tím osoba souhlasí, děje se tak na základě zákona a jedná se o méně závažné delikty s nižšími sankcemi),
- důkazní břemeno leží na správním orgánu
- zásada přezkoumatelnosti rozhodnutí soudem⁴²

Ty nejdůležitější doporučení a rezoluce jsou ve vztahu ke správnímu právu zejména:

- Doporučení CM/Rec(2007) 7, Výboru ministrů členskými státy *o dobré veřejné správě*.
- Rezoluce (77) 31 Výboru ministrů Rady Evropy *o ochraně jednotlivce ve vztahu ke správním aktům* (1977) – zde je garantováno právo účastníka vyjádřit se ke skutečnému stavu věci, uvádět důkazy, a další.
- Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (80) 2, které se týká *správního uvážení* (1980) – zajišťuje například to, že se zachovává nestrannost a objektivnost, dbá se na to, aby rozhodnutím nedošlo k zásahu do práv, svobod a zájmů dotčených osob.

³⁷ Platí, že zvláštní zákon má přednost před obecným zákonem.

³⁸ Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (91) 1, o správních sankcích

³⁹ Čl. 15 odst. 2 Statutu Rady Evropy

⁴⁰ Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (2007) 7 členskými zeměmi o dobré veřejné správě/good governance

⁴¹ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 34 an.

⁴² MADLEŇÁKOVÁ, Lucia: Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy? *Správní právo*, 2010, č. 2, s. 65-89, dostupný na: <http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>

- Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (2000) 10 o kodexu chování veřejných činitelů (úředních osob), které obsahuje tzv. *modelový kodex chování pro veřejné činitele*
- Je potřeba zmínit také dokument, ve kterém jsou v podstatě shrnuty obecné principy přístupu, které odpovídají požadavkům „dobré správy“. Jedná se o *Principy správního práva týkající se vztahů mezi úřady a soukromými osobami* z 31. 5. 1995. Dokument popisuje například princip proporcionality, práva na informace, správy jako veřejné služby, správního trestání, atd. Je na členských státech, aby si vybraly vhodné prostředky k uplatnění těchto principů.⁴³

Důležitý faktor, který ovlivňuje vývoj správního práva v zemích Evropských společenství, ale také komunitárního práva je činnost Evropského soudního dvora, který tzv. obecné právní zásady a principy aplikuje ve svých rozhodnutích. Mnohé z nich mají přímý význam pro správní právo a konkrétně i pro správní právo trestní. Jde např. o zásadu práva na obhajobu, zákaz retroaktivity, zásada rovnosti.⁴⁴

3.1 Zásada legality⁴⁵

Principem zákonnosti je vázána jakákoliv činnost veřejné správy včetně správního trestání. Zákonnost je vymezena v Ústavě České republiky⁴⁶, která ji zakotvuje v čl. 2 odst. 3, kde je napsáno, že „*státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“ Zmínku najdeme také v Listině základních práv a svobod⁴⁷ v čl. 2 odst. 2: „*státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.*“ Tento princip stanoví, že správní sankce a podmínky, za nichž mohou být ukládány, musí být tedy stanoveny zákonem.

Dosah této zákonnosti není omezen pouze na správní orgány, ale na všechny další subjekty, které v řízení vystupují, tzn. i dotčené orgány, znalci, tlumočníci, účastníci řízení a další osoby. Avšak vázanost a dopad se projevuje v jiném rozsahu pro subjekty, které neuplatňují veřejnou moc. Pro ty je zákonnost vyjádřena v zásadě: „*Každý může činit, co není zákonem zakázáno a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.*“⁴⁸ Lze ji považovat za zásadu nejdůležitější, protože určuje podmínky, meze a způsob výkonu pravomocí vůči spravovaným osobám.⁴⁹

⁴³ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Aspi, Praha 2009, s. 440 an.

⁴⁴ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 5. vydání. C. H. Beck, Praha 2010, s. 42

⁴⁵ Právní řád České republiky tvoří jednotný celek, jehož jednotlivé části jsou spolu ve vzájemných systémových souvislostech. Konkrétní pravidlo chování proto bývá vyjádřeno často nikoliv v jediném předpise, ale v několika předpisech, případně neposkytuje-li jeden právní předpis jednoznačnou odpověď na určitou právní otázku, je nezbytné ji vyložit v systémových souvislostech s předpisy ostatními tak, aby tato otázka byla spravedlivě a rozumně zodpovězena (rozsudek NSS ze dne 13. 5. 2004, čj. 1 As 9/2003-90).

⁴⁶ Zákon č. 1/1993 Sb. v platném znění

⁴⁷ Zákon č. 2/1993 Sb. v platném znění

⁴⁸ čl. 2 odst. 3

⁴⁹ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 57 an.

Aby docházelo k naplnění této zásady, správní řád stanovuje správním orgánům, aby jejich postupy v řízení byly v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, s mezinárodními smlouvami, které jsou součástí českého právního řádu.⁵⁰

Ze zásady, která se vztahuje k zákonnosti, *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*, vyplývají určité požadavky, které ale byly formulovány zejména pro trestní právo.⁵¹ Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jde o požadavek určitého, jasného a přesného vyjádření skutkové podstaty správního deliktu.⁵²

3.2 Zásada analogie práva

Správní orgány a správní soudy musí často v případě neexistence pozitivní právní úpravy vycházet ze zásady analogie zákona (*analogie legis*), nebo také z obecných právních principů (*analogie iuris*). Použití analogie ve správním trestání v neprospěch pachatele (*in malam partem*) je ale vyloučena. Správní orgán tedy nemůže odmítnout zabývat se věcí s tím, že není výslovně upravena, ale jeho povinností je hledat řešení.⁵³ Pokud se tedy nejedná o analogii v neprospěch pachatele správního deliktu, použití analogie nelze tak jednoznačně vyloučit. Nejvyšší správní soud argumentuje ve svém rozhodnutí, že použít analogii ve prospěch pachatele je možné všude tam, kde vzhledem k tomu, že neexistuje jednotný kodex pro správní trestání, kde by byly výslovně upraveny ty nejzákladnější zásady a instituty, které by se měly využívat v případě jakéhokoliv přestupku či správního deliktu, je tedy přípustné z obecného hlediska využít analogii ve prospěch delikventa z trestního práva. Tuto zásadu Nejvyšší správní soud potvrdil také v rozsudku č.j. 1 As 27/2008 – 67, kde tvrdí, že „*použití analogie ve správním trestání je přípustné, a to v omezeném rozsahu, pouze tam, kdy to, co má být aplikováno, určitou otázkou vůbec neřeší, nevede-li takový výklad k újmě účastníka řízení a ani k újmě na ochraně hodnot, na jejichž vytváření a ochraně je veřejný zájem*“⁵⁴

3.3 Zásada zákazu retroaktivity

Další princip, který vychází ze zásad trestního práva je zákaz retroaktivity neboli zákaz zpětné působnosti zákonů upravujících správní delikty, vyplývající z čl. 40 odst. 6 Listiny

⁵⁰ čl. 10: „Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal parlament souhlas a jimiž je Česká Republika vázána, jsou součástí právního řádu: stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva“.

⁵¹ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*, 7. vydání, Praha 2009, s. 310

⁵² Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, sp. zn. 6 A 173/2002 – 33

⁵³ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 5. vydání. C. H. Beck, Praha 2010, s. 29

⁵⁴ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia: Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy? *Správní právo*, 2010, č. 2, s. 65-89, dostupný na: <http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>

základních práv a svobod.⁵⁵ I když se jedná o zásadu, která je vymezena pro trestní právo, Ústavní soud dal jasně najevo, že s použitím čl. 1 Ústavy České republiky; jde o tak obecnou a základní zásadu, která je vlastní každému demokratickému právnímu státu, že k základním principům právního státu patří princip ochrany důvěry občanů v právo, právní jistoty⁵⁶ a s tím související princip zákazu zpětné účinnosti právních norem a proto je nutné ji použít i pro jiná právní odvětví.⁵⁷ Důraz kladený na zákaz zpětné účinnosti právních norem jako na jeden ze základních prvků právního státu pramení z požadavku právní jistoty.

Zákaz retroaktivity spočívá v tom, že podle současné právní normy zásadně není možné posoudit lidské chování, právní skutečnosti či právní vztahy, které se uskutečnily dříve, než právní norma nabyla účinnosti. Zákaz zpětné účinnosti právních norem vychází z principu, podle něhož každý musí mít možnost vědět, které jednání je zakázané, aby mohl být za porušení zákazu odpovědný. Tento zákaz souvisí s funkcí právních norem, které svým adresátům ukládají, jak se mají chovat po jejich účinnosti, a proto zásadně platí jen do budoucna.

Problematiky zákazu zpětné účinnosti (retroaktivity) právních norem se dotkl již Ústavní soud ČSFR.⁵⁸ Obecný zákaz retroaktivity právních norem nevyplývá jen z Ústavy a z Listiny základních práv a svobod, ale i z ratifikovaných a vyhlášených mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána a jež jsou ve smyslu čl. 10 Ústavy bezprostředně závazné a mají přednost před zákonem.⁵⁹

Právní teorie i praxe zavedla pojem pravé a nepravé retroaktivity. Nepravá retroaktivita znamená, že platnost právních skutečností, vznik právních vztahů a jejich právní následky, k nimž došlo před účinností nového zákona, se posoudí podle práva dřívějšího. Pokud však dříve vzniklý právní vztah trvá i nadále, posoudí se ode dne účinnosti nového zákona podle tohoto nového zákona i právní následky dotyčného právního vztahu, které vznikly až po účinnosti nového zákona. Nepravá retroaktivita může být definována také jako aplikace právního předpisu na následky, které vyplývají ze situací vzniklých po době účinnosti předchozí právní úpravy. Pravá retroaktivita v sobě zahrnuje dvě odlišné situace, a to stav, že nová úprava dávala vznik (novým právním) vztahům před její účinností za podmínek, které teprve dodatečně stanovila, a za druhé, novela může měnit právní vztahy vzniklé podle staré právní úpravy, a to ještě před

⁵⁵ Trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.

⁵⁶ Nález ÚS ze dne 8. 6. 1995, sp. zn. IV. ÚS 215/94

⁵⁷ Nález ÚS ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, publikovaný pod č. 63/1997 Sb.

⁵⁸ Nález Ústavního soudu ČSFR ze dne 10. 12. 1992, sp. zn. Pl. ÚS 78/92. Ústavní soud ČSFR v nálezu uvedl, že principy právního státu vyžadují u každého možného případu retroaktivity jeho výslovné vyjádření v ústavě nebo v zákoně s cílem vyloučit možnost retroaktivní interpretace zákona

⁵⁹ Čl. 15 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, publikovaný vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., a čl. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikovaný vyhláškou federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb. (dále jen "Úmluva")

účinností nového zákona.⁶⁰ Ústavní soud ČR judikoval ve svém rozhodnutí Pl. ÚS 21/96: „U retroaktivity pravé platí zásada obecné nepřipustnosti, ze které existují striktně omezené výjimky přípustnosti, u retroaktivity nepravé platí naopak zásada obecné připustnosti, ze které existují výjimky její nepřipustnosti. Pravou retroaktivitu lze ospravedlnit nanejvýš tam, kde právní povinnost pro minulost stanovená již dříve alespoň jako mravní povinnost byla pocíťována. Současná právní teorie říká: Obecně platí, že od zásady zákazu retroaktivity se lze odchytil zcela výjimečně, a to výslovným pozitivním ustanovením.“⁶¹

Z principu zákazu zpětné účinnosti norem pro trestní právo je připuštěna jedna zásadní výjimka, která stanovuje, že se použije pozdějšího zákona tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější (princip retroaktivity in mitius). V českém právu tato zásada vyplývá z již výše uvedeného ustanovení druhé věty čl. 40 odst. 6 Listiny, kdy se nové právní úpravy použije tehdy, jestliže je pro pachatele příznivější. Tento princip je plně akceptován i Evropským soudním dvorem, který jej ve věci Berlusconi, z 3. 5.2005 prohlásil za obecnou zásadu komunitárního práva, kterou musí vnitrostátní soud respektovat, jestliže aplikuje vnitrostátní právo přijaté k provedení komunitárního práva.⁶²

Existuje však i přístup další, který vychází z judikatorní činnosti Evropského soudu pro lidská práva k čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (sdělení č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“). Čl. 6 odst. 1 Úmluvy v rámci práva na spravedlivý proces stanoví, že: „Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.“ Z uvedené citace lze tedy rozlišit jak občanskoprávní, tak trestní dimenzi práva na spravedlivý proces, přičemž pro zjištění, zda určité obvinění spadá pod trestní obvinění, je Evropským soudem pro lidská práva používán tzv. Engelův test.⁶³

3.4 Zásada non bis in idem

„Nikdo nemůže být trestně stíhán za čin, pro který již byl pravomocně odsouzen nebo zproštěn obžaloby. V této zásadě není vyloučeno uplatnění mimořádných opravných prostředků v souladu se zákonem.“⁶⁴ Znamená to, že nikdo nesmí být stíhán a potrestán za stejný skutek vícekrát na základě stejného zákonného ustanovení, nebo i více ustanovení, které se však dotýkají totožného veřejného zájmu. Soudní

⁶⁰ PERLÍK, D., *Retroaktivita právních předpisů v komunitárním právu*, Linde Praha, 2006, s. 11

⁶¹ Pl. ÚS 21/96, publikováno ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR, Svazek č. 7, Nález č. 13, str. 87, a ve Sbírce zákonů pod č. 63/97 Sb.

⁶² PÍTROVÁ, L., POMAHAČ, R., *Průvodce judikaturou Evropského soudního dvora*, 4. díl, Linde, Praha, 2006, s. 110 an.

⁶³ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia: Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy? *Správní právo*, 2010, č. 2, s. 65-89, dostupný na: <http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravni-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>

⁶⁴ Čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod v platném znění

judikatura to dovozuje z materiální právní moci rozhodnutí, kterou je určena nezměnitelnost rozhodnutí. Přitom ale není důležité, zda daný příslušný procesní předpis tento princip výslovně obsahuje či neobsahuje. Pokud tedy takové pravomocné rozhodnutí existuje, správní orgán musí jakékoliv další řízení o této věci zastavit z důvodu překážky rei judicate (tzn. věci pravomocně rozhodnuté). Řízení pro stejný skutek se může vést pouze tehdy, pokud bylo pravomocné rozhodnutí předepsaným způsobem zrušeno, a tím překážka věci rozhodnuté odstraněna.

Evropský soud pro lidská práva pojal výklad této zásady širěji, když o ní na mezinárodní úrovni rozhodoval v souvislosti s čl. 4 sedmého Dodatkového protokolu k Úmluvě, který se dotýká souzení a opakovaného potrestání za porušení povinnosti.⁶⁵ Nejvyšší správní soud ČR dále tuto zásadu konkretizoval na základě rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva tak, že ve svém rozhodnutí řekl, že: „...i pro správní trestání platí zásada non bis in idem, podle níž nikdo nemůže být dvakrát potrestán pro stejný skutek. Předpokladem této zásady ovšem je, aby se jednalo o stejný skutek, tj. aby byla dána totožnost skutku.“⁶⁶

Nyní je tato překážka řízení výslovně upravena v § 48 zákona č. 500/2004⁶⁷ společně se zásadou litispendence (v téže věci probíhá řízení před jiným správním orgánem). Zásada non bis in idem ale neplatí tam, kde příslušný zákon výslovně vylučuje takového použití. Je tomu tak u pořádkových správních deliktů, kde je možno postihovat pachatele i opakovaně v případě, že uložená povinnost nebyla splněna, nebo byla porušena.

K porušení zásady non bis in idem ovšem nedojde, pokud pachatel svým jednáním poruší a naplní skutkové podstaty dvou nebo více různých správních deliktů, k jejichž projednání jsou příslušné různé správní orgány. Bude potrestán za každý z nich. Tedy správní orgán může zahájit řízení bez ohledu na to, jestli už u některého jiného orgánu probíhá s pachatelem správní řízení za odlišný delikt, který byl ale spáchán stejným jednáním.⁶⁸ Dokazuje to judikatura v rozsudku Vrchního soudu v Praze: „Není vyloučen souběžný postih dvěma správními orgány za totéž jednání, naplňující znaky skutkových podstat dvou správních deliktů podle dvou právních předpisů, jestliže o postihu mají podle zákona rozhodovat dva odlišné správní orgány.“⁶⁹

⁶⁵ Sailer v. Rakousko. Rozhodnutí citováno dle: ŠÍŠKEOVÁ, S., LAVICKÝ, P., PODHRÁZKÝ, M. *Přehled judikatury ve věcech správního trestání*. ASPI: Praha, 2006. s. 39

⁶⁶ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. 3 As 51/2004 – 72

⁶⁷ Zahájení řízení u některého správního orgánu brání tomu, aby o téže věci téhož důvodu bylo zahájeno řízení u jiného správního orgánu. Přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou.

⁶⁸ MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 31 an.

⁶⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 5. 1998, sp. zn. 6 A 168/95

3.5 Zásada rychlosti a hospodárnosti postupů

Správní řízení, ve kterém je pravděpodobné, že dojde k uložení správní sankce, musí správní orgán řešit takovou rychlostí, která je přiměřená okolnostem daného případu. Správní orgán musí podle zákona postupovat tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady a aby co nejméně zatížil dotčené osoby. Podklady od nich může vyžadovat jen tehdy, pokud to tak stanoví právní předpis.⁷⁰ Je řazena mezi základní zásady činnosti správních orgánů a zákonné zakotvení je ve správním řádu: „*Správní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80)*“.⁷¹ Správní řád zde stanoví lhůty pro rozhodnutí ve věci. Správní orgán rozhoduje bezodkladně na základě materiálů, které má, a na základě zjištěného skutkového stavu. Jinak je povinen rozhodnout do 30 dnů od zahájení řízení, k čemuž se může připočít dalších 30 dnů v zákonem stanovených případech.

3.6 Zásada uložení sankce rozhodnutím

Tento princip má zaručit, aby každé správní řízení, ve kterém je pravděpodobnost, že by mělo dojít k uložení správní sankce za protiprávní jednání, které porušilo právní předpis, bylo ukončeno rozhodnutím.

Co je vlastně rozhodnutí? Správní řád ho vymezuje jako: „*(...)postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby, nebo jímž se v určité věci proklaňuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá.*“⁷². Správní řád také stanoví, jak rozhodnutí vypadá, jakou má formu a obsah, stanoví určité požadavky.⁷³ Pokud tedy dojde k uložení správní sankce, tak osobě, která je v rozhodnutí jmenovitě určena, se zakládá povinnost sankci splnit (tzn. konstitutivní akt) a také se přímo deklaruje to, že byl spáchán delikt. Tuto povinnost sankci splnit označujeme jako druhotnou, ta nastává po porušení prvotní, základní, což je jednat v souladu se zákonem, nebo se zdržet nějakého chování. Druhotná povinnost je tedy splnit sankci, která byla uložena rozhodnutím (zaplatit pokutu), nebo se podrobit stanovenému ochrannému opatření (nenavštěvovat zakázaná místa).⁷⁴

⁷⁰ Zákon č. 500/2004 Sb., § 6 odst. 2 v platném znění

⁷¹ Zákon č. 500/2004 Sb., § 6 odst. 1v platném znění

⁷² Zákon č. 500/2004 Sb., § 9, další odkaz vymezující pojem rozhodnutí najdeme ve správním řádu v § 67 odst. 1

⁷³ Zákon č. 500/2004 Sb., § 68: „Rozhodnutí obsahuje výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků.“

⁷⁴ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia: Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy? *Správní právo*, 2010, č. 2, s. 65-89, dostupný na: <http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>

Zkrácené formy řízení jsou řízení blokové, příkazní a další, které vychází ze zvláštních zákonů. Tam patří například zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích a další.

Výsledkem blokového řízení je uložení pokuty za porušení právního předpisu, za protiprávní jednání. Aby pokuta mohla být uložena, musí být splněny určité požadavky a to: přestupek musí být správním orgánem, který pokutu ukládá, spolehlivě a jasně zjištěn, nestačí tady pouze domluva, ani napomenutí a pachatel musí být ochoten pokutu zaplatit. Neznamená to však, že by pachatel musel zaplatit na místě. Přestupkový zákon však o žádném rozhodnutí v blokovém řízení nehovoří a není možné se proti uložení pokuty odvolat.

Druhý typ zkráceného řízení je také zakončen rozhodnutím. Podle správního řádu je příkaz chápán jako jistá forma rozhodnutí, a přestupkový zákon vymezuje výslovně náležitosti rozhodnutí o přestupku.⁷⁵

3.7 Zásada spravedlivého procesu

Zásada spravedlivého procesu se skládá z několika důležitých zakotvených procesních práv účastníků. Obsahem práva na spravedlivý proces je zejména právo osoby být informována o obvinění proti ní. Veřejná správa jako služba má tzv. uvědomovací povinnost: „*Správní orgán s dostatečným předstihem uvědomí dotčené osoby o úkonu, který učiní, je-li to potřebné k hájení jejich práv a neohrozí-li to účel úkonu.*“⁷⁶ V zásadě se však hovoří pouze o povinnosti uvědomit osobu o obvinění, ale není zde řečeno, že by mělo být oznámeno, v čem obvinění spočívá.

Řízení je zahájeno dnem, kdy to správní orgán oznámí účastníkovi řízení (§46 správního řádu). Správní orgán poté postupuje podle správního řádu, přestupkový zákon totiž žádný zvláštní postup nestanoví a přímo odkazuje na použití obecného právního předpisu o správním řízení, správního řádu. Řízení se zahajuje z moci úřední nebo na návrh. To řízení, jenž se zahajuje na návrh, je zahájeno dnem, kdy návrh dojde místně a věcně příslušnému správnímu orgánu. Správní orgán ostatní účastníky o zahájení řízení musí uvědomit. Navrhovatel v návrhu musí uvést, kdo je pachatelem, postiženou osobou a vše o přestupku, kdy, kde a jak byl spáchán. Správní orgán, který řízení zahajuje z moci úřední tak učiní dnem, kdy je oznámení o zahájení řízení doručeno účastníkovi.

Osoba musí mít dostatek času, aby se připravila na řízení a svoji obhajobu. Je to dokonce zásada zakotvená na ústavní úrovni v čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, kde: „*Obviněný má právo, aby mu byl poskytnut čas a možnost k přípravě obhajoby (...).*“ Má také právo vyjádřit

⁷⁵ Zákon č. 200/1990 Sb., § 87 odst. 3 v platném znění

⁷⁶ Zákon č. 500/2004 Sb., § 4 odst. 3 v platném znění

se ke všem prováděným důkazům⁷⁷, to znamená jak právo znát všechny důkazy proti sobě, tak také možnost se k nim vyjádřit. Správní orgán vždy zajišťuje důkazy jak o vině, tak nevině obviněného. Obviněný má poté právo nahlížet do spisu, a zjistit si tak důkazy.⁷⁸

Listina základních práv a svobod také stanoví, že osoba má právo být slyšena, hájit se sama nebo prostřednictvím obhájce.⁷⁹ Pokud se hájí sama, uvádí skutečnosti, navrhuje důkazy, předvolává svědky ve svůj prospěch i neprospěch, ale v žádném případě k tomu nemůže být nucen. Nejvyšší správní soud k tomu řekl: „*Je na správním orgánu rozhodnout o tom, které důkazy v řízení o přestupku provede; tím však nesmí omezit právo osob, které čelí obvinění trestní povahy v širším slova smyslu, vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslechu svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek jako svědků proti sobě. (...) Výpověď svědka, již obviněný z přestupku navrhl k důkazu na svou obhajobu, nelze předem hodnotit jako bezcennou, a proto ji jako důkaz neprovést, jen s poukazem na její účelovost pro přátelský vztah obviněného ke svědkovi. Odmítnutí návrhu na provedení důkazu výslechem takového svědka je porušením práva na spravedlivý proces.*“⁸⁰

Podle správního řádu platí, že každé rozhodnutí o sankci, které správní orgán vydá, musí být odůvodněno. Součástí rozhodnutí je odůvodnění, ve kterém se uvedou důvody výroku rozhodnutí, podklady pro vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při hodnocení a výkladu, atd. Pokud ale správní orgán ve všem účastníkům vyhoví, odůvodnění v rozhodnutí nemusí být.⁸¹

3.8 Zásada důkazního břemena, které leží na správním orgánu

V souvislosti s touto zásadou lze uvést ustanovení § 50 odst. 3 správního řádu, které stanoví, že: „*V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.*“ To se však podle systematiky správního řádu týká pouze správního řízení prováděného dle správního řádu. Nejvyšší správní soud se vyjadřoval i k této problematice a dovodil zde analogické použití zásad trestního práva: „*(...) v řízení o přestupku, stejně jako v řízení trestním, platí zásada, že postihnout za přestupek lze určitou osobu jen tehdy, je-li jí prokázáno, že je to právě ona, kdo se dopustil jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty přestupku. Znamená to tedy, že správní orgán je povinen postavit nad vší rozumnou pochybnost na jisto, že se deliktního jednání dopustil právě ten, kdo má být za přestupek postižen. Existuje-li rozumná pochybnost, tj. existuje-li ne zcela nepravděpodobná možnost, že deliktního jednání se dopustil někdo jiný než obviněný z přestupku, nelze jej za přestupek postihnout (in dubio pro reo). Důkazní břemeno k prokázání,*

⁷⁷ Zákon č. 2/1993 Sb., čl. 38 odst. 2, v platném znění

⁷⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., § 38, v platném znění

⁷⁹ Zákon č. 2/1993 Sb., čl. 40 odst. 3, v platném znění

⁸⁰ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2006, sp. zn. 4 As 2/2005 – 62

⁸¹ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia: Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy? *Správní právo*, 2010, č. 2, s. 65-89, dostupný na: <http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>

*že deliktního jednání se dopustil obviněný z přestupku, přirozeně nese správní orgán. Obviněnému z přestupku proto k tomu, aby nemohl být za přestupek postižen, postačí, aby o otázce, kdo se deliktního jednání dopustil, vznikla rozumná pochybnost; nemusí se tedy vyvíňovat, tj. prokázat, že se deliktního jednání nedopustil (...).*⁸²

3.9 Zásada přezkoumatelnosti rozhodnutí soudem

*„Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.“*⁸³ *„Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“*⁸⁴ Právo na soudní ochranu zakotvuje Listina základních práv a svobod.

Soudní ochrana je vymezena také v soudním řádu správním, která se dotýká rozhodnutí o uložení sankce: *„Soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy správním orgánem.“*⁸⁵ Správní soudy přezkoumávají ve správním soudnictví také správní uvážení, které správní orgán použil při stanovování výše sankce. Judikatura vyvozuje, že soud vždy zkoumá to, zda správní orgán nepřekročil zákonnou mezi správního uvážení. Pokud ale správní orgán tuto mezi překročí, může soud jeho rozhodnutí zrušit, ale ne v případě rozhodování o přiměřenosti výše sankce, protože ta se ukládá vždy na základě správního uvážení a toto rozhodnutí pak může být pouze změněno.⁸⁶

K této problematice Nejvyšší správní soud řekl: *„není úkolem soudů jednajících a rozhodujících ve správním soudnictví přezkoumávat spravedlnost trestu za spáchání správního deliktu z hlediska konkrétní výše nebo způsobu uložené sankce, nýbrž toliko zkoumat, zda byly splněny podmínky pro její uložení, zda správní orgán její výši náležitě a srozumitelně odůvodnil a zda při jejím ukládání nedošlo k překročení obecných mezí daných základními principy platného právního řádu.“*⁸⁷

Ústavní soud k možnosti nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu nezávislým soudem konstatoval, že *„...odepření soudní ochrany ve věcech přezkumu rozhodnutí orgánu veřejné správy je možné v případě, že tak stanoví zákon. Není to však možné v případě, že se jedná o rozhodnutí, která se týkají základních práv a svobod podle Listiny, Ústavy ČR a mezinárodních smluv podle čl. 10 Ústavy ČR.“*⁸⁸

„Nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí je pojmově spjata se soudním přezkumem takového rozhodnutí. K tomu, aby soud takové rozhodnutí učinil, není zapotřebí, aby žalobce nepřezkoumatelnost namítal; dojde-li soud

⁸² Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. 2 As 46/2005 – 55.

⁸³ Zákon č. 2/1993 Sb., čl. 36 odst. 1, v platném znění

⁸⁴ Zákon č. 2/1993 Sb., čl. 36 odst. 2, v platném znění

⁸⁵ Zákon č. 150/2002 Sb., §4 odst. 1 písm. a), v platném znění

⁸⁶ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia: Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy? *Správní právo*, 2010, č. 2, s. 65-89, dostupný na: <http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>

⁸⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, sp. zn. 4 As 47/2004 – 87.

⁸⁸ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 9/2000

*ke zřívěru, že napadené správní rozhodnutí je nepřezkoumatelné, zruší je, aniž se žalobcovými námitkami musí věcně zabývat.*⁸⁹

3.10 Zásada proporcionality

Jedná se o zásadu ústavní, také mezinárodně uznávanou, která míří k obsahové stránce rozhodnutí a také ke způsobu uplatňování jednotlivých procesních forem a proto bývá označována přímo jako princip. Skládá se z několika dílčích zásad vyjádřených také ve správním řádu, a to ze zásady zákazu zneužití správního uvážení, zásady ochrany dobré víry a oprávněných zájmů, zásady subsidiarity a z nutnosti nalézt řešení odpovídající okolnostem daného případu.

S tímto principem je také spojen důležitý požadavek a to jednat vždy ve veřejném zájmu. Veřejný zájem se tedy nachází na jedné straně, ochrana práv a zájmů jednotlivců, kteří jsou dotčeni výkonem veřejné správy, na straně druhé. Mezi nimi stojí nutná volba zákonných a odůvodněných prostředků, které nesmí nadměrně zasahovat.⁹⁰

Judikatura Evropského soudního dvora zakotvila obecný a ustálený princip proporcionality, podle něhož mají být zvolena řešení vhodná a nutná, a realizovaný zásah přiměřený ke sledovaným cílům (např. případ Zardi /C-8/89, nebo Internationale Handelsgesellschaft 11/70). „Nejvyšší správní soud se v tomto směru plně ztotožňuje se standardním výkladem proporcionality, který – pojímán v širším smyslu jako obecný zákaz nadměrnosti zásahů do práv a svobod – v sobě obsahuje tři dílčí principy: způsoblost a vhodnost dosažení zamýšleného cíle, kterým je ochrana jiného základního práva nebo veřejného statku; princip potřebnosti, podle něhož je povoleno použít toliko nejšetrnějšího z více možných prostředků, a princip přiměřenosti v užším smyslu, což znamená, že újma na základním právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli...“⁹¹

3.11 Zákaz zneužití správního uvážení

Vymezení definice „zneužití správního uvážení“ nenajdeme ani ve správním řádu ani v soudním řádu správním. Soudní řád správní⁹² pouze uvádí, že zneužití správního uvážení, nebo překročení zákonem stanovených mezí je důvodem pro zrušení rozhodnutí správního orgánu pro nezákonnost.⁹³

Pravomoc správních orgánů při výkladu neurčitých právních pojmů, ale také při aplikaci zákona nesmí být zneužívána, ale musí být vykonávána rozumným, přiměřeným a řádným způsobem. Správní orgán je při výkladu vázán určitými ustanoveními zákona a zákonným

⁸⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2004, sp. zn. 5 A 157/2002 – 35

⁹⁰ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 60 an.

⁹¹ Rozsudek NSS ze dne 8. 8. 2007, sp. zn. 4 As 71/2006-83

⁹² Zákon č. 150/2002 Sb., § 78 odst. 1, soudní řád správní, v platném znění

⁹³ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 63

rámcem, svěřeným mu zákonem, který nesmí překročit. „Správní orgán tedy uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.“⁹⁴ Zavazují ho také minimálně některé principy a zásady, které najdeme ve správním řádu, v katalogu základních zásad činnosti správních orgánů. Vyjádřil se k tomu Nejvyšší správní soud, který uvedl, že: „Správní uvážení je v první řadě vždy limitováno principy vyplývajícími z Ústavního pořádku České republiky; z nichž lze vyvodit, že i tam, kde vydání rozhodnutí závisí toliko na uvážení správního orgánu, je tento orgán omezen zákazem libovůle, příkazem rozhodovat v obdobných věcech obdobně a ve stejných věcech stejně, tj. principem rovnosti, zákazem diskriminace, příkazem zachovávat lidskou důstojnost, jakož i povinností výslovně uvést, jaká kritéria v rámci své úvahy použil, jaké důkazní prostředky si opatřil, jaké důkazy provedl a jak je hodnotil a k jakým skutkovým a právním závěrům dospěl.“⁹⁵

Uplatnění této zásady je zejména v případech, kdy má správní orgán ze zákona možnost, zároveň ale také povinnost, zvolit jedno z více řešení. Jedná se tedy o správní, resp. volné uvážení.⁹⁶ Do mezí správního uvážení do jisté míry zasahuje ústřední správní úřad svými metodikami, či výkladovými stanovisky, které musí být v souladu se zákonem, a v konečné podobě také soud pomocí příslušné soudní judikatury.⁹⁷ Na výkon správního uvážení správními orgány poukazuje také Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. (80) 2.⁹⁸ Požadavky zejména na obsah rozhodnutí ve správním uvážení stanoví také Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. (80)2.

3.12 Zásada ochrany dobré víry a oprávněných zájmů

Správní řád stanoví, že „správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen „dotčené osoby“), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.“⁹⁹

Dobrá víra je chápána jako nezaviněná nevědomost o určitých právních nedostacích určitého právního stavu, přičemž vychází z presumpce poctivosti dotčené osoby. Fyzická osoba je v dobré víře tehdy, je-li důvodně přesvědčena o rozhodné skutečnosti – nejčastěji o tom, že její jednání je oprávněné (zákonné). Kdo jedná protiprávně v dobré víře, jedná v omluvitelném

⁹⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., § 2 odst. 2 v platném znění

⁹⁵ Rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2005, sp.zn. 6 A 25/2002 - 27

⁹⁶ Správní uvážení podle Z. Bažila lze charakterizovat jako zákonem uloženou volnost orgánu zvolit při řešení konkrétního případu jedno z více právně možných rozhodnutí, přičemž volná úvaha může být založena pouze zákonem, resp. z něho vyvozenou právní normou. BAŽIL, Z. *Neurčité pojmy a správní uvážení při aplikaci norem správního práva*. Praha: AUCI 1992, s. 58

⁹⁷ HORZINKOVÁ, Eva, DOSEDĚL, Jan. *Správní právo procesní*. Praha: Linde, 2006, s. 42 an.

⁹⁸ „Každé správní uvážení - i to, jež se (pouze) na úrovni obecného zákona jeví jako neomezené či absolutní – tedy má své meze. I u něj proto správní soud zkoumá nejen to, zda jej správní orgán nezneužil, ale i to, zda jeho meze nepřekročil, ...zda v něm byla respektována všechna procesní práva žalobce...“

⁹⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., §2 odst. 3 v platném znění

omylu. Dobré víry se nedovolá osoba, jejíž práva nebo oprávněné zájmy jsou v rozporu se zákonem, s dobrými mravy, nebo veřejným zájmem.¹⁰⁰

3.13 Zásada souladu s veřejným zájmem

„Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem...“¹⁰¹ Úkol, či účel pravomoci veřejné správy je naplňování a dodržování veřejného zájmu. Veřejný zájem je v obsahovém zaměření veřejné správy hlavním kritériem. V našem právním řádu se najde celá řada veřejných zájmů, které ale nemusí vždy být souladné. Proto při rozhodování je potřeba je vhodně kompenzovat, ale také zároveň sledovat soulad se soukromými legitimními zájmy a zabránit vlivu nelegitimních soukromých zájmů.¹⁰²

K problematice veřejného zájmu se vyjádřil ústavní soud takto: „Nelze totiž přehlédnout, že ne každý kolektivní zájem lze označit za veřejný zájem společnosti. ... je možno dovodit, že pojem „veřejný zájem“ je třeba chápat jako takový zájem, který by bylo možno označit za obecný či obecně prospěšný zájem. ... Veřejný zájem v konkrétní věci je zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek. ...“¹⁰³

3.14 Zásada subsidiarity

V rámci této zásady je v příslušném ustanovení správního řádu stanoven určitý limit mocenského působení a použití veřejné správy, který se má použít v případech, kdy není účinné smírné řešení rozporů.

Správní orgán se podle citovaného zákona musí *pokusit o smírné odstranění rozporů, které brání řádnému projednání a rozhodnutí dané věci, pokud to povaha projednávané věci umožňuje.*¹⁰⁴ To ale znamená, že smírné řešení není ani v rozporu s veřejným zájmem, ani na úkor souladu se zákony, zákoností.¹⁰⁵

3.15 Zásada legitimního očekávání

Tato zásada je přímo ústavně zakotveným principem. Je projevem rovnosti v právech a v důstojnosti a rovnosti před zákonem, jakož i zákazu diskriminace.¹⁰⁶ Ve správním řádu je tato zásada vymezena tak, že *správní orgán má dbát, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly* (§ 2 odst. 4).

¹⁰⁰ HORZINKOVÁ, Eva, DOSEDĚL, Jan. *Správní právo procesní*. Praha: Linde, 2006, s. 44

¹⁰¹ Zákon č. 500/2004 Sb., § 2 odst. 4 v platném znění

¹⁰² SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 65 an.

¹⁰³ Nález ÚS ČR ze dne 28. 6. 2005, sp.zn. Pl. ÚS 24/04

¹⁰⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., § 5 v platném znění

¹⁰⁵ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 66 an.

¹⁰⁶ Můžeme srovnat zejména s Preambulí Ústavy České republiky, čl. 1, čl. 3 a čl. 5 Listiny základních práv a svobod.

Již před přijetím zákona č. 500/2004 Sb., ve kterém je tento princip přímo určen pro správní orgány, princip legitimního očekávání platil a byl závazný, a to z důvodu jak ústavněprávního, tak mezinárodněprávního základu tohoto principu, ale také uznání, že jde o jeden z principů, které se v právním státě uplatňují při výkonu veřejné moci.¹⁰⁷ Veřejná správa tedy v jakýchkoliv svých postupech a rozhodovací činnosti musí dodržet kontinuitu (ustálenost), která pro v budoucnu vzniklé případy s obdobnými podmínkami, či pro účastníky bude zajišťovat potřebnou míru právní jistoty¹⁰⁸ a předvídatelnosti.¹⁰⁹

Legitimní očekávání zavádí požadavek „ustálené rozhodovací praxe“¹¹⁰ pro veřejnou správu, která by měla být měněna jen v odůvodněných legitimních případech. Na druhou stranu z toho ale nevyplývá, že by se jednalo o absolutní neměnnost rozhodování, protože je zde povinnost jakékoliv změny, či odchylky řádně zdůvodnit.¹¹¹

3.16 Zásada materiální pravdy

Někdy je nazývána jako zásada objektivní pravdy, která zakládá správnímu orgánu povinnost zjistit stav věci a povinnost provést všechny potřebné důkazy i bez návrhu. Zásada materiální pravdy se opírá o správní řád, ve kterém je výslovně stanoveno, že: „*Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2*“.¹¹² Nejde však o to poznat úplnou pravdu, ale zjistit stav, o kterém nejsou důvodné pochybnosti co nejrychleji a zejména hospodárně. K naplnění zásady materiální pravdy je tedy potřeba dostatečného zjištění skutkové stránky věci. Teprve tehdy je možné skutkový stav posoudit za dostatečně zjištěný.

Předchozí právní úprava (zákon č. 71/1967 Sb., správní řád ve znění pozdějších předpisů) stanovila v § 32 odst. 1, že musí být zjištěn „přesně a úplně skutečný stav věci“. Na to navázala další zásada, a to vyšetřovací, podle které si správní orgán opatřoval podklady pro rozhodnutí, a předpokládala se součinnost účastníků řízení. Nynější právní úprava zásadu vyšetřovací obsahuje také, ale pouze pro účely správního řízení.¹¹³

¹⁰⁷ Vyjádřil se k tomu jak Ústavní soud ČR, sp. zn. I. ÚS 146/03, tak také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. 6 A 25/2002-59: „...Nejvyšší správní soud nemá důvod zpochybňovat, že takový právní princip platí obecně pro obor práva správního a pro činnost správních orgánů v České republice. Proto soud ochrání účastníka, který v dobré víře očekává, že přislíb určíteho užítí volného správního uvážení, učiněný správním orgánem, bude dodržen, splní-li účastník podmínky správním orgánem stanovené.“

¹⁰⁸ Forma rozhodnutí Ústavního soudu ČR ze dne 14. 1. 2003, sp. zn. II. ÚS 487/03

¹⁰⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2004, čj. 2 Afs 47/2004-83

¹¹⁰ Tento pojem najdeme ve správním řádu např. v § 76 odst. 2, který upravuje institut usnesení.

¹¹¹ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 68 an.

¹¹² Zákon č. 500/2004 Sb., § 3 v platném znění

¹¹³ Nejvyšší správní soud se k tomu vyjádřil v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 9 As 64/2007-98

3.17 Zásada procesní rovnosti a nestrannosti postupů správních orgánů

Jedná se o jednu ze základních zásad civilního procesu. V procesu správním se uplatňuje zejména v rovnosti dotčených osob (osoby, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká)¹¹⁴ ve svém přístupu k právům a zaručuje pro ně rovné postavení při uplatňování procesních práv.¹¹⁵

Správní řád vychází z toho, že vůči dotčeným osobám správní orgán vystupuje nestranně a v těch procesních právech a povinnostech, které zákon ukládá, jsou si účastníci řízení rovni. Jedná se jak o účastníky tzv. hlavní, neopomenutelné (§ 27 odst. 1 správního řádu), tak o vedlejší, pro něž ze správního řádu vyplývá téměř totožné postavení. Správní orgán musí jakékoliv úkony ve správním řízení činit shodně ke všem účastníkům. Cílem této zásady je zamezit a předejít tak diskriminaci dotčených osob z jakýchkoliv důvodů.¹¹⁶

3.18 Zásada veřejné správy jako služby a ochrany práv dotčených osob

Základ zásady veřejné správy jako služby veřejnosti¹¹⁷ můžeme vyvodit z Ústavy, která říká, že: „*Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“¹¹⁸

Zákon stanoví, že povinnost chovat se k dotčeným osobám zdvořile a podle možností jim vycházet vstřícně, má každý (každým se podle správního řádu rozumí úřední osoba, resp. oprávněná úřední osoba¹¹⁹), kdo vykonává úkony, které vyplývají z působnosti správního orgánu. Do této zásady patří také tzv. poučovací povinnost správního orgánu, což znamená poskytnout dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, pokud je to potřebné. S tím souvisí také povinnost uvědomovací, kdy správní orgán je povinen dotčenou osobu uvědomit s dostatečným předstihem o tom úkonu, který bude činit, pokud je to třeba pro dotčenou osobu k hájení jejich práv; a povinnost správního orgánu umožnit těmto osobám uplatnit svá práva a oprávněné zájmy. Jako účel může být vymezena řádnost výkonu veřejné správy a garance práva na spravedlivý proces.¹²⁰

¹¹⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., § 2 odst. 3 v platném znění

¹¹⁵ Ústavní soud ČR, sp.zn. Pl. ÚS 50/2000: „...zásada rovnosti stran je zásadou spravedlivého procesu, kdy strany sporu mají rovná procesní práva. Nelze ji však zaměňovat s rovností v hmotných právech, a již vůbec ne v rámci veřejnoprávních vztahů.“

¹¹⁶ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 71 an.

¹¹⁷ Zákon č. 500/2004 Sb., § 4 odst. 1 v platném znění

¹¹⁸ Zákon č. 1/1993 Sb., čl. 2 odst. 3 v platném znění

¹¹⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., § 14 odst. 1, § 15 odst. 2 v platném znění

¹²⁰ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 73 an.

3.19 Zásada spolupráce správních orgánů a souladnosti postupů

Z principu dobré správy vyplývá, že veřejná správa je chápána jako služba veřejnosti. Tento princip se snaží o zajištění jednotného, koordinovaného postupu správních orgánů, což posiluje důvěryhodnost veřejné správy. Spolupráce je v zákoně chápána také jako upozorňovací povinnost v případě zjištění, že některé postupy, nebo rozhodnutí jsou v rozporu s jinými právními předpisy.¹²¹

Veřejná správa by měla postupovat jednotně a dbát na vzájemný soulad všech postupů, které probíhají současně, se stejnými právy nebo povinnostmi dotčené osoby.¹²² Z rozhodování v různých správních orgánech za stejných podmínek a ve stejné věci by neměly vyplynout nepřiměřené odchylky. Pokud by dotčená osoba rozdílnost postupu zjistila, má ze zákona povinnost správní orgán upozornit, a to bezodkladně, ale také má bezodkladně upozornit na to, že vůči ní současně probíhá vícero postupů u různých správních orgánů. Rozdílnosti v postupech se ale netýkají pouze správních orgánů, ale také např. soudů.

3.20 Zásada písemnosti

Ve správním řízení se tedy ve většině případů projevuje zásada písemnosti správního řízení.¹²³ Jedná se o proces, který je vedený na základě písemných podkladů, které jsou poté zařazovány do spisu, nebo do protokolu. K této zásadě je opozitní zásada ústnosti, která se použije tam, kde to stanoví správní řád, nebo speciální zákon, tam, kde je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné, nebo v případě, že je správním orgánem nařízeno ústní jednání, tedy pouze jako výjimka z obecného pravidla písemnosti řízení.¹²⁴

3.21 Zásada neveřejnosti

Další zásadou je neveřejnost správního řízení s modifikací zásady veřejnosti. Obecně správní řízení nejsou vedena veřejně. Co se týká ústních jednání, zakládá se také neveřejnost, jelikož ke konání veřejného ústního jednání je nutné splnit podmínky, které stanoví zákon.¹²⁵

3.22 Zásada oficiality, zásada dispoziční

Zásada oficiality a zásada dispoziční upravují institut zahájení řízení buď jako projev pravomoci správního orgánu (tzn. z moci úřední – ex offio), nebo jako uplatnění vůle účastníků. Pokud bychom srovnali uplatnění zásady dispoziční ve správním řádu a v předchozí obecné

¹²¹ Srovnat lze např. s § 13 odst. 4 a 5

¹²² Zákon č. 500/2004 Sb., § 8 odst. 1, § 136 odst. 4 v platném znění

¹²³ Zákon č. 500/2004 Sb., § 15 odst. 1

¹²⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., § 49 odst. 1 v platném znění

¹²⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., § 49 odst. 2 v platném znění

právní úpravě správního řízení z roku 1967, správní řád zaznamenává větší prostor diskrece v otázce vedení řízení, tzn., že tato zásada je pro správní orgán nastavena širěji. Zásada oficiality spočívá v tom, že samotné řízení je pouze v úřední pravomoci správního orgánu a jeho běh nezávisí na vůli účastníka. Uplatňuje se také pro další průběh řízení (vedení řízení), za které odpovídá správní orgán, a který je povinen řízení ukončit zákonem stanoveným způsobem, ve stanovených lhůtách. Zásada dispoziční se tedy projevuje v ostatních případech zahajování řízení na žádost účastníka řízení.¹²⁶

3.23 Zásada dvouinstančnosti řízení

Účelem procesní zásady, zásady dvoustupňovosti správního řízení je dosáhnout devolutivního účinku, tzn., aby byla věc přezkoumána správním orgánem vyššího stupně. Tento účinek se pak plně projevuje u řádného opravného prostředku, odvolání. Devolutivní účinek se ale nemůže uplatnit u těch rozhodnutí, které vydá ústřední správní úřad a to proto, že neexistuje správní orgán, který by byl vyššího stupně. Neuplatní se tedy u rozkladu a nenastane ani u autoremedury. Dalším účelem je dosáhnout suspenzivního (odkladného) účinku, v jehož důsledku nenastává vykonatelnost, právní moc ani jiné právní účinky rozhodnutí.¹²⁷

3.24 Zásada jednotnosti řízení

Správní řízení je zásadou jednotnosti řízení vymezeno jako jednotný proces probíhající od zahájení řízení až po jeho ukončení určitým zákonem stanoveným postupem, nejčastěji vydáním rozhodnutí ve věci. Projevem je zejména možnost účastníků navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, do vydání rozhodnutí. K této zásadě je opozitní zásada koncentrace řízení, kterou obecná právní úprava správního řízení vymezuje tak, že může ze strany správního orgánu dojít k omezení oprávnění účastníka v čase navrhnout důkazy.¹²⁸

3.25 Zásada vyšetřovací

Typická pro správní řízení je také zásada vyšetřovací, která je částečně modifikována povinností účastníka poskytnout veškerou součinnost správnímu orgánu, nestanoví-li zvláštní zákon jinak a povinnost označit důkazy na podporu svých tvrzení.¹²⁹ Zásada projednací, která se projevuje v řízení sporném, ji převažuje pouze výjimečně. Tady správní orgán vychází z důkazů,

¹²⁶ Zákon č. 500/2004 Sb., § 44 v platném znění

¹²⁷ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 76 an.

¹²⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., § 36 odst. 1 v platném znění

¹²⁹ Vyjádřil se k tomu Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 12. 2004, sp. zn. 2 As 28/2004-31, č. 990 Sb. NSS: „...základním předpokladem efektivního správního řízení je vzájemná součinnost a spolupráce správních orgánů a účastníků řízení.“

které navrhl účastník, a pokud tyto důkazy nedostačují, teprve potom může správní orgán provést i důkazy jiné.¹³⁰

3.26 Zásada volného hodnocení důkazů

Na tuto zásadu navazuje zásada volného hodnocení důkazů, která je návodem správního orgánu jak posuzovat a hodnotit důkazy a podklady pro rozhodnutí. Správní orgán musí brát v úvahu všechny skutečnosti a důkazy, které má a musí dojít k takovému řešení, které bude vyplývat z dostatečně zjištěného skutkového stavu.¹³¹

3.27 Zásada řádného odůvodnění rozhodnutí

Poslední zásadou a rovněž principem na ústavní úrovni je povinnost správního orgánu řádně odůvodnit vydané rozhodnutí, uvést úvahy, kterými se řídil při hodnocení podkladů pro rozhodnutí, také jak se vypořádal s návrhy, námitkami účastníků a s jejich vyjádřením podkladům rozhodnutí.¹³²

¹³⁰ Zákon č. 500/2004 Sb., § 141 odst. 4 v olatném znění

¹³¹ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš 2008, s. 84 an.

¹³² Zákon č. 500/2004 Sb., § 68 odst. 3 v platném znění

ZÁVĚR

Správní právo procesní, stejně jako každé odvětví práva, se řídí určitými zásadami. Jak správní řád ve své první části uvádí, nejde pouze o zásady procesní, či ty, které by se dotýkaly pouze správního řízení. Je nutno je chápat a používat jako zásady činnosti správních orgánů. Bývají označovány jako principy dobré správy (Good Governance), které nejsou nikde vymezeny ani definovány, ale literatura, judikatura a zejména dokumenty Rady Evropy nebo ES/EU se shodují na kritériích a vlastnostech řádného výkonu veřejné správy.

Cílem mé bakalářské práce bylo vymezení základních pojmů k tématu správní sankce a zásady jejich ukládání, tudíž šlo o správní trestání v souvislosti s veřejnou správou, správními sankcemi a jejich druhy, správním deliktem a možnostmi a limity ukládání správních sankcí, tzn. vymezení základních zásad, které se používají při ukládání sankcí.

Myslím si, že stanovený cíl se mi podařilo naplnit v rozsahu, který jsem si stanovila. Práci jsem rozčlenila na tři hlavní kapitoly, z nichž v první jsem rozebrala základní pojmy k zadanému tématu.

Správní právo trestní jsem pojala z historického hlediska, kde jsem zkoumala, kdy se správní delikty začaly objevovat a jaký byl jejich postupný vývoj. Pojem trestání jsem rozdělila do dvou skupin na soudní a správní, které jsem rozlišila a aplikovala to na Českou republiku. Do této kapitoly jsem začlenila také správní delikt, pojmově jsem ho vymezila a vyznačila jsem jeho obecné znaky. Dále jsem porovnávala rozdíly a kritéria mezi soudním a správním deliktem. Poté jsem provedla klasifikaci správních deliktů podle Pavla Matese, kde jsem vymezila skupinu přestupků, jejich pojmové znaky, dále správní pořádkový delikt, delikty fyzických a právnických osob a delikty smíšené.

Druhou kapitolu jsem zaměřila na správní sankce a systém sankcí platný v České republice. Za důležité jsem považovala určit pojem sankce, jaké sankce naše platná právní úprava zná a z čeho správní orgán musí vycházet při ukládání sankcí za správní delikt.

Poslední a největší kapitola pojednává o zásadách ukládání samotných správních sankcí. V samotném výčtu se objevují zásady, které jsou uplatňovány na základě českého správního řádu, dále pak procesní zásady užívané správními orgány ve správním řízení a také zásady ukládání, které vyplývají z evropských standardů, mezinárodních smluv a dokumentů závazných pro Českou republiku.

Platná právní úprava ani teorie, se kterou jsem pracovala, podle mého názoru dostatečně neupravuje zásady ukládání správních sankcí. Pokud upravuje, tak její vymezení je roztříštěné. Problém jsem spatřovala například v základním pojmu ukládání sankcí. Nenašla jsem ani v literatuře ani v teorii vymezení co je vlastně ukládání sankcí a jaké musí být použity zásady

v jeho souvislosti. Vycházela jsem z toho, že zásady, které platí pro přestupky, můžeme použít pro všechny správní delikty, pokud by zvláštní zákon nestanovil jinak.

Dále jsem zkoumala správní řád, který ve své stěžejní části úvodních ustanoveních také vymezuje základní zásady činnosti správních orgánů. Působnost těchto zásad se vztahuje na celé správní řízení, tzn. na všechny činnosti veřejné správy, včetně ukládání správních sankcí, jako určitou fázi správního procesu a jsou součástí zákonného textu. Další procesní zásady jsem hledala v samotném správním řízení, které ale spíše slouží jako výklad jednotlivých ustanovení zákonů.

Nakonec jsme se zabývala těmi zásadami a principy, které jsou pro nás závazné a se kterými se ztotožňujeme v rámci Evropské Unie. Došla jsem k závěru, že některé ze zásad se přímo prolínají se zásadami zakotvenými v našem platném právním řádu.

Jsem toho názoru, že zadané téma jsem vyčerpala podle svých možností a také podle omezenosti rozsahu této práce, ale nevylučuji možnost dalšího zkoumání. Toto téma je velmi široké i kvůli již zmíněné roztržitosti literatury, ale jistě by se dalo ještě rozpracovat a zaměřila bych se především na vytvoření určitého obecného seznamu, kde by došlo k zakotvení všech zásad, které správní orgány uplatňují a kterými se musí řídit při ukládání sankcí, nebo při dalších činnostech správního orgánu.

BIBLIOGRAFIE

a) monografie

- BAŽIL, Z. *Neurčité pojmy a správní uvážení při aplikaci norem správního práva*. Praha: AUCI 1992
- DWORKIN, R. M. *Když se práva berou vážně*. Praha: OIKOYMENH, 2001
- HENDRYCH, Dušan a kol., *Správní právo, obecná část*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo, obecná část*. 7. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009
- HORZINKOVÁ, Eva, DOSEDĚL, Jan. *Správní právo procesní*. Praha: Linde, 2006
- MADLEŇÁKOVÁ, Lucia: Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy? *Správní právo*, 2010, č. 2
- MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 4. vydání., Praha: C. H. Beck, 2008
- MATES, P. *Základy správního práva trestního*, 5. vydání. C. H. Beck, Praha 2010
- PERLÍK, D., *Retroaktivita právních předpisů v komunitárním právu*, Praha: Linde, 2006
- PÍTROVÁ, L., POMAHAČ, R., *Průvodce judikaturou Evropského soudního dvora*, 4. díl, Praha: Linde, 2006
- SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání. Praha: Aspi, 2009
- SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. Plzeň: Čeněk Aleš, 2008
- ŠIŠKEOVÁ, S., LAVICKÝ, P., PODHRÁZKÝ, M. *Přehled judikatury ve věcech správního trestání*. Praha: ASPI, 2006

b) právní předpisy, judikatura

- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění
- Zákon č. 71/1967, o správním řízení
- Nález Ústavního soudu ČR – I. ÚS 12/99,
- Nález Ústavního soudu ČR č. 95, Sb. n. ÚS, sv. 22
- Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 33/97
- Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 215/94
- Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/96

- Nález Ústavního soudu ČSFR sp. zn. Pl. ÚS 78/92
- Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 9/2000
- Ústavní soud ČR, sp. zn. I. ÚS 146/03
- Ústavní soud ČR, sp. zn. II. ÚS 487/03
- Ústavní soud ČR, sp. zn. Pl. ÚS 50/2000
- Pl. ÚS 21/96
- Pl. ÚS 24/04
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 4 As 71/2006-83
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu 2 As 28/2004-31, č. 990 Sb.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 9/2003-90
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 A 173/2002 – 33
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 6 A 25/2002-59, č. 950 Sb.
- Rozsudek nejvyššího správního soudu čj. 2 Afs 47/2004-83, č. 398 Sb.
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 As 51/2004 – 72
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 As 2/2005 – 62
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 46/2005 – 55
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 As 47/2004 – 87.
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 A 157/2002 – 35
- Nejvyšší správní soud čj. 9 As 64/2007-98
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 168/95
- Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (91) 1, o správních sankcích
- Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (2007) 7 členským zemím o dobré veřejné správě/good governance
- Čl. 15 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, publikovaný vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb.

c) internetové odkazy, články, a další prameny

- <http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>
- <http://www.skaloud.net/clanky/novy-trestni-zakonik-schvalen-v-senatu-8-1-2009/>

SHRNUTÍ

Anotace

Bakalářská práce se zabývá vymezením základních pojmů tématu správní sankce a zásady jejich ukládání. Jde tedy o správní trestání v souvislostech veřejné správy, správní sankce a jejich druhy, správní delikt a možnosti a limity ukládání správních sankcí. Zabývá se především základními zásadami, uplatňovanými správním orgánem při ukládání sankcí.

Annotation

This thesis deals with the definition of basic concepts related administrative penalties and the principle of persistence. It is therefore an administrative punishment in the context of public administration, administrative penalties and their species, administrative offense and the possibilities and limits of imposing administrative sanctions. It mainly deals with the fundamental principles applicable to administrative penalties.

Klíčová slova

správní právo trestní, trestání, správní delikt, soudní delikt, správní sankce, zásady ukládání správních sankcí

Key words

criminal administrative law, punishment, administrative offense, court offense, administrative sanctions, the principle of imposing administrative sanctions